

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 196/2022
23.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреја Чивтелић, адвокат из ..., против туженог „Медијска мрежа“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Игор Исаиловић, адвокат из ..., ради повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 137/21 од 26.08.2021. године, у седници одржаној дана 23.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 137/21 од 26.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 137/21 од 26.08.2021. године, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П4 84/19 од 15.04.2021. године, у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и осмом изреке, којима је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је на интернет сајту www.republika.rs у више наврата у периоду од 30.11.2018. године до 06.01.2019. године, неовлашћено јавно саопштио ауторска дела тужиоца - фотографију „ББ“, без назначења имена или псеудонима аутора и јавно саопштио дела у непотпуној и измењеној форми, делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу накнади имовинску штету због повреде ауторског права у одређеним износима наведеним у ставу другом изреке, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштењем ауторског дела тужиоца – фотографије „ББ“ десет пута без назначења имена или псеудомина аутора, исплати износ од 250.000,00 динара, односно 25.000,00 динара по саопштавању, са законском затезном каматом од пресуђење до исплате, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – фотографију „ББ“ десет пута у непотпуној и измењеној форми, исплати износ од 200.000,00 динара односно 20.000,00 динара по саопштавању, са законском затезном каматом од пресуђење до исплате и обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 130.154,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографије „ББ“, која је настала 17.06.2008. године у оквиру пројекта „Шумадија из ваздуха“ која представља капитално дело, односно монографију коју тужилац припрема преко једне деценије, у којој ће бити објављена фотографија снимљена из ваздуха. За снимање ове фотографије коришћен је моторни змај са два седишта где на једном седи пилот који управља змајем, а на другом фотограф, тј. тужилац који снима. Предметна фотографија објављена је у публикацији Младеновац РС у издању интернет медија из Барајева, где за предметну фотографију постоји потпис аутора. Тужени је на интернет сајту www.republika.rs, чији је издавач, десет пута у периоду од 30.11.2018. године до 06.01.2019. године јавно саопштио предметну фотографију у оквиру текстова које је објављивао, без сагласности тужиоца и без назначења имена, псеудонимом или знака тужиоца као аутора и фотографије саопштио у непотпуној форми на начин ближе описан у образложењу нижестепених пресуда. Тужилац ни на кога није пренео ауторска права у погледу права коришћења предметних фотографија, нити је као аутор дао одобрење и сагласност за њихово објављивање. Применом критеријума из прегледа минималних цена УЛУПУДС-а, утврђено је да објављивање фотографија тужиоца на веб порталу туженог има вредност 150 бодова (вредност једног бода 1 евро) у периоду од једне године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови правилно применили материјално право из одредби Закона о ауторском и сродним правима и Закона о облигационим односима, цитираним у образложењу нижестепених пресуда, када су утврдили да је тужени неовлашћеним јавним саопштавањем ауторске фотографије тужиоца на интернет сајту www.republika.rs у непотпуној и измењеној форми и без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, повредио имовинско и морално право тужиоца, као и да тужилац има право на новчану накнаду имовинске и неимовинске штете, која му је побијаном одлуком правилно досуђена.

Ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Законом о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 – у даљем тексту ЗАСП), прописано је да је ауторско дело оригинално духовна творевина аутора, извршена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине, као и да се ауторским делом сматра, нарочито фотографије (члан 2. став 1. и став 2. тачка 9). Аутор има поред осталих права, искључиво морално право да његово име, псеудоним

или знак буду назначени у сваком примерку дела, односно наведеним приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно (члан 15) и да штити интегритет свог дела супротстављањем изменама свог дела од стране неовлашћених лица и супростављање јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси, те да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17); као и искључиво имовинско право на економско искоришћавање свог дела и на дело настало прерадом његовог дела, а за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено (члан 19). Аутор има искључиво право да другом забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступно јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућава појединцу индивидуални приступ дела са места и у време које он одабере (члан 30). Повреду ауторског права представља неовлашћено вршење било које радње које је обухваћено искључивим правилима носиоца ауторског или сродног права, не плаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског или сродног права, прописаних одредбом закона (члан 204). Носилац ауторског права може службом да захтева нарочито: утврђење повреде права; престанак повреде права, као и накнаду имовинске штете (члан 205. став 1. тачка 1. и 5) и има право на тужбу за накнаду неимовинске штете због повреде својих моралних права (205. став 2).

У конкретном случају тужени је без дозволе тужиоца, као аутора, више пута јавно саопштио предметне фотографије на интернет сајту www.republika.rs у непотпуној и у измењеној форми и без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, па су нижестепени судови правилно утврдили применом члана 2. у вези 204. и 205. ЗАСП да је на тај начин тужени повредио морална ауторска права тужиоца, заштићена чланом 15. и чланом 17. истог закона, као и да тужилац има право на накнаду неимовинске штете по овом основу.

Тужилац, као аутор има право на економско искоришћавање свог дела, па му, у складу са чланом 19. ЗАСП, за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица припада накнада. Како је тужени неовлашћено јавно саопштавао ауторска дела тужиоца, без плаћања ауторске накнаде, то је нижестепеним пресудама правилно обавезан да тужиоцу плати накнаду у динарској противвредности износа од 150 евра по средњем курсу на дан пресуђења по објави фотографије за период од једне године колико дуго се спорна фотографија налазила на сајту туженог, све у складу са прегледом минималних цена фотографија УЛПУДУС-а што представља објективан и адекватан метод утврђивања висине новчане накнаде због повреде ауторског права и сагласно члану 155., 185., 189. и 190. Закона о облигационим односима.

Висина неимовинске штете правилно је одмерена и то у висини од по 25.000,00 динара по саопштавању због повреде права на назначење имена и по 20.000,00 динара по саопштавању због повреде права на заштиту интегритета дела због саопштавања ауторског дела тужиоца у непотпуној и у измењеној форми. Приликом одлучивања о висини правичне накнаде, нижестепени судови су одлучили уз адекватну оцену значаја повређеног добра и циља коме накнада служи, водећи рачуна и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима.

У ревизији тужени понавља наводе истакнуте у жалби против првостепене пресуде. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе туженог који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби и за своју одлуку је дао довољне и јасне разлоге, које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа- судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**